

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว

ความหมายของครอบครัว

ครอบครัว คือ กลุ่มคนที่มีความเกี่ยวพันกันทางสายโลหิตและกฎหมาย ที่อยู่ร่วมกันในบ้านเดียวกันและมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อกัน มีความปรารถนาดีต่อกัน ซึ่งความสัมพันธ์นั้นอาจจะแน่นแฟ้นมั่นคงหรือไม่กระชับ สั่นคลอนหรือร้าวราน แต่ยังไม่ถึงแตกแยก ก็ยังนับเป็นครอบครัวอยู่ (สมาคมทศเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2524 : 1)

แฮทเทอร์เรอร์ (Hatterer, 1971) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวของกลุ่มรักร่วมเพศโดยแบ่งความสัมพันธ์ในครอบครัวออกเป็น

- ความสัมพันธ์กับมารดา
- ความสัมพันธ์กับบิดา
- ความสัมพันธ์กับพี่น้องและญาติคนอื่น ๆ

ในส่วนของการสัมพันธ์กับมารดามีลักษณะดังนี้

1. มารดามีอำนาจเหนือกว่าบุคคลอื่นในครอบครัว ประกอบกับการมีบิดาที่ยอมตามทุกอย่าง ไม่แสดงความสามารถในด้านใดด้านหนึ่ง มีแต่ความเฉยเมย ไม่เอาใจใส่อะไร ทำให้บุตรชายมีความรู้สึกว่ามีอำนาจ เป็นผู้ที่มีอำนาจ เลยเกิดการเลียนแบบมารดา เพื่อที่ความต้องการที่จะมีอำนาจเหนือบุคคลอื่น เหมือนที่มารดาสามารถทำได้
2. มารดามีลักษณะชอบแสดงการเป็นเจ้าของบุตรชาย ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป ควบคุมบังคับลูกทำให้ลูกเลียนแบบมารดามากเกินไป

3. บุตรชายมีความใกล้ชิดกับมารดาอย่างมาก ไม่สามารถจะแยกจากมารดาได้ มีความหวงกลัวที่จะต้องห่างไกลจากมารดา มีแนวโน้มที่จะต้องขึ้นอยู่กับมารดาเสมอ เมื่อมีเรื่องต้องปรึกษาขอคำแนะนำจากมารดาแทบทุกเรื่องทำให้ได้รับคำแนะนำจากเพศหญิงอย่างเดียว ทำให้ความรู้สึกนึกคิดคล้ายผู้หญิง

4. มารดาพยายามกีดกันบุตรชายในการไปเข้าสังคมกับเพื่อนฝูงตามปกติ ตลอดจนการมีความสัมพันธ์ทางเพศกับหญิงอื่น เมื่อบุตรคบกับเพื่อนต่างเพศมารดาจะต้องควบคุมสอบถาม ตลอดจนทำให้บุตรเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการที่จะคบเพื่อนต่างเพศ ทำให้พัฒนาการทางด้าน การคบหากับเพื่อนต่างเพศแทบจะ ไม่มี จะมีแต่คบเพื่อนเพศเดียวกันเท่านั้น

5. มารดามีความต้องการที่จะมีอำนาจแต่เพียงผู้เดียว และเป็นผู้ใช้อำนาจในการลงโทษภายในครอบครัว เป็นผลให้ลูกชายมองดูผู้หญิงว่าเป็นบุคคลที่รุนแรง ดุร้าย ขาดความเป็นมิตร ทำให้เกิดความกลัวต้องการหลีกเลี่ยง ไม่อยากเกี่ยวข้องกับผู้หญิง

ในส่วนของความสัมพันธ์กับบิดามีลักษณะดังนี้

1. บิดามีลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือทุกอย่างดังต่อไปนี้ ละทิ้งหายไปจากลูก มีความเฉยเมย ไม่มีความเอาใจใส่ ปฏิเสธไม่ยอมรับลูก ชัดแย้งกับลูกเสมอ

2. บิดาเป็นผู้ที่ไม่มีปากเสียงต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นอยู่เสมอ เป็นผู้ที่ไม่มีประสิทธิภาพ มีความอ่อนแอ มีผู้หญิงเป็นผู้ปกครองและบังคับบัญชาในบ้าน โดยที่บิดาพร้อมที่จะทำตาม ทำให้บุตรมองเห็นว่าเพศชายเป็นเพศที่ไม่เอาไหน เลยกินไปสนใจที่จะเลียนแบบเพศหญิงมากกว่า

3. บิดารักและเอาใจใส่ลูกชายมากเกินไป ไม่เคยปล่อยให้ลูกได้มีความสำเร็จในด้านใดเองหรือเป็นตัวของตัวเองเลยทุกเรื่อง บิดาจะทำให้หมด ทำให้บุตรกลายเป็นคนที่ต้องการความรัก การเอาใจใส่จากเพศชายเพียงเพศเดียว

4. บิดามีนิสัยเป็นคู่แข่งกับบุตร ทำให้บุตรเกิดความรู้สึกไม่อยากที่จะเป็นเพศชาย เพราะไม่อยากเป็นคู่แข่งของบิดา

5. บิดามีความต้องการลูกผู้หญิงและพยายามทำให้บุตรชายมีลักษณะ เป็นหญิงหรือเนื่องมาจากมีความใกล้ชิดกับมารดามากเกินไปเลียนแบบมารดาเพื่อให้บิดาพอใจ เพราะบิดาชอบปฏิบัติตนกับบุตรชายเช่นเดียวกับการปฏิบัติตนกับภรรยา

6. บุตรชายไม่คิดจะเลียนแบบผู้ชายเพราะไม่เห็นคุณค่าความเป็นชายของบิดา บุตรชายมีความรู้สึกไม่ชอบหรือกลัวบิดาและขาดความนับถือบิดา ทำให้ขาดความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับบิดา อาจมีสาเหตุจากทัศนคติของมารดาและการแสดงออกของมารดา อันเนื่องมาจากเกิดความแตกแยกระหว่างมารดากับบิดา ทำให้มารดาถ่ายทอดความรู้สึกที่ไม่ดีเกี่ยวกับตัวบิดามาเล่าให้บุตรฟัง ทำให้บุตรเกิดความฝังใจ ไม่อยากเป็นแบบบิดา

ในส่วนของความสัมพันธ์กับพี่น้องและญาติคนอื่น ๆ ในครอบครัว มีลักษณะดังนี้

1. ความเป็นชายของบุคคลที่เป็นรักร่วมเพศถูกทำให้ด้อยลงไปเพราะต้องแข่งขันกับพี่ชายหรือน้องชาย หรือแม่แต่กับพี่สาวหรือน้องสาว เมื่อสู้ไม่ได้ทางใดทางหนึ่งก็ทำให้รู้สึกด้อยลงไป
2. เนื่องจากมีพี่ชายหรือพี่สาว หรือมีน้องชายหรือน้องสาวที่ชอบแสดงความก้าวร้าว แสดงอำนาจเหนือ หรือทำตัวเด่นกว่า เป็นคู่แข่งอยู่เสมอทำให้บุคคลที่เป็นรักร่วมเพศ รู้สึกอ่อนแอลงไป
3. จากสภาพสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่มีแต่ผู้ชายทั้งหมด การถูกข่มขู่และใช้อำนาจบีบบังคับทำให้ต้องทำตัวอ่อนแอลงไป
4. สภาพสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่มีแต่ผู้หญิงทั้งหมดทำให้เกิดการเลียนแบบเพศหญิง มีพฤติกรรมการแสดงออกที่คล้ายหญิง จนคิดเป็นนิสัยและฝังแน่นจนกลายเป็นบุคคลรักร่วมเพศในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ครอบครัวนับเป็นกลุ่มสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมาก เพราะครอบครัวเป็นกลุ่มปฐมภูมิที่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นต่อกัน มีความรู้ขั้นพื้นฐานในการสร้างพฤติกรรม และแบบแผนของท่าทีของแต่ละบุคคล (สมพงษ์ เกษมสิน, 2517 : 54-55) ในครอบครัวนี้เองที่จะเกิดการถ่ายทอดความรู้ ค่านิยมต่าง ๆ จากพ่อแม่ไปสู่เด็ก กระบวนการถ่ายทอดนี้ก็คือ การสื่อสารนั่นเอง

นักจิตวิทยา นักจิตวิทยาเด็ก นักสังคมวิทยา นักมนุษยวิทยา และผู้ทำงานทางด้านสังคมได้มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ประสบการณ์ที่เด็กได้รับตั้งแต่วัยเด็กเป็นอิทธิพล

ในการพัฒนาทางสังคมของเด็กที่สำคัญที่สุด อิทธิพลที่สำคัญที่ครอบครัวจะต้องให้เป็นพื้นฐานความต้องการของเด็ก คือ การมีสุขภาพที่ดี การมีความมั่นคงทางอารมณ์ และการพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ในสังคม (Williamson, 1958 : 121)

นอกจากนี้ ทฤษฎีทางจิตวิทยายังได้กล่าวถึงอิทธิพลของครอบครัวหรือพ่อแม่ว่า มีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก โดยแสดงให้เห็น 4 ลักษณะด้วยกัน ลักษณะหนึ่งก็คือ การทำตัวให้เป็นแบบอย่าง (Modeling) จากการอบรมสั่งสอน (Instruction) ของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองที่มีต่อเด็ก (Irving L, Janis, 1969 อ้างใน มัทนา ไวทยะโกมล, 2529)

งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว

เนื่องจากยังไม่ม้งานวิจัยที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวกับกลุ่มชายรักร่วมเพศที่แปลงเพศ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอยกงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวกับปัจจัยอื่น ๆ มากล่าวเวลเบอร์ก (Welberg อ้างใน อรทัย ชื่นมนุชย์, 2518) ศึกษาความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างพ่อ แม่ ลูก พบว่า เด็กที่ถูกพ่อแม่ปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้ง (rejection) ไม่ได้ได้รับความรัก ไม่เป็นที่ต้องการ ไม่เป็นที่ยอมรับของพ่อแม่ มักกลายเป็นเด็กขลาดกลัวลึกลับ ไม่มีความรู้สึกมั่นคง อยากรับความสนใจจากคนอื่นตลอดเวลา มักอิจฉาก้าวร้าว เพราะเห็นทุกสิ่งรอบตัวเป็นอันตรายต่อตน และยิ่งถ้าพ่อแม่หรือคนเลี้ยงละเลยทอดทิ้งไม่ให้ความรัก ไม่ให้ความสนใจอย่างมาก ๆ แล้ว เด็กจะสร้างลักษณะนิสัยและทัศนคติที่ต่อต้านกับคนอื่น ไม่ต้องการทำอะไรตามกฎหมายเกณฑ์ตามขอบเขตและข้อจำกัดที่วางไว้ มีความวุ่นวายทางอารมณ์อย่างสูง แล้วแสดงออกในลักษณะแสดงอาการตอบโต้ความกดดันหรือต่อต้านการบีบคั้นรอบตัวที่ตนกำลังเผชิญอยู่ นอกจากนี้อาจจะมีลักษณะอาการชดชืนดื้อรั้นที่แผลง ๆ บนอยู่ด้วย เช่น โกหก ลักขโมย สล่านอน หรือการกระทำผิดต่าง ๆ

เชเฟอร์ และเบย์เลย์ (Schaefer and Baylay, 1960) พบว่า พื้นฐานพฤติกรรมของเด็กเกิดขึ้นจากบรรยากาศภายในบ้าน ถ้าทุกคนในบ้านมีความสัมพันธ์กันดี

เด็กจะแสดงความเป็นมิตรและมีความสัมพันธ์อันดีกับคนนอกบ้านด้วย แต่ถ้าการกระจายความรักและความอบอุ่นภายในบ้านเป็นไปแบบไม่ยุติธรรม เช่น บิดา มารดาให้ความรักความเอาใจใส่แก่ลูกมากน้อยไม่เท่ากัน จะก่อให้เกิดความเครียดทางจิต และอารมณ์ไม่มั่นคงแก่เด็กที่คิดว่าตนไม่ได้รับความอบอุ่นเท่ากับพี่น้องคนอื่น ๆ การที่บิดามารดาแสดงความรุนแรงต่อเด็ก แสดงความเกลียดซึ่งมีผลทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจมากยิ่งขึ้น

พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ (2510) ทำการวิจัยเปรียบเทียบเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวตามที่เสนอของเด็กที่กระทำผิดและไม่กระทำผิดกฎหมาย ซึ่งมีระดับฐานะ เศรษฐกิจและสังคมชั้นกลาง ระดับต่ำ และชั้นต่ำ ผลของการวิจัยพบว่า เด็กกระทำผิดมีจำนวนน้อยกว่าเด็กไม่กระทำผิดที่รู้สึกว่าคุณได้รับความรักจากมารดาเท่าเทียมกับพี่น้อง บิดาสนใจเด็กกระทำผิดน้อยกว่าเด็กที่ไม่กระทำผิด เด็กกระทำผิดส่วนใหญ่รู้สึกว่ามารดารักตนมากกว่าบิดา ส่วนเด็กที่ไม่กระทำผิดจะรู้สึกว่าบิดามารดารักตนเท่ากัน อย่างไรก็ดี ทั้งเด็กกระทำผิดและไม่กระทำจะสนิทกับมารดามากกว่าบิดา บรรยากาศในครอบครัวของเด็กกระทำผิดจะเครียดมากกว่า และบิดามารดาจะขัดแย้ง ทะเลาะวิวาทกันบ่อย และเด็กเองก็ขาดความสัมพันธ์อันดีกับที่ ๆ มีการทะเลาะกันบ่อยกว่าเด็กที่ไม่กระทำผิด แต่ในทางตรงข้ามเด็กทั้งสองกลุ่มกลับมีความสัมพันธ์อันดีกับน้องเกี่ยวกับกฎระเบียบวินัยในบ้าน ผลปรากฏว่า บิดามารดาของเด็กที่กระทำผิดไม่เข้มงวดเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในบ้าน แต่ถ้ากระทำผิดจะถูกลงโทษอย่างรุนแรงและบ่อยกว่าเด็กที่ไม่กระทำผิดในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและเด็ก เด็กกระทำผิดมีส่วนในการแสดงความคิดเห็นและทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัวน้อย บิดามารดาของเด็กประเภทนี้มีเวลาพูดคุยกับเด็กน้อยให้สิทธิ์เด็กน้อย ส่วนเด็กที่ไม่กระทำผิดจะมีเวลาพูดคุยกับบิดามารดามากกว่า และบิดามารดาเด็กที่ไม่กระทำผิดก็จะให้สิทธิ์เด็กมากกว่า

พกา สัตยธรรม (2516) ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ทำให้การอบรมเลี้ยงดูของบุคคลที่เป็นรักว่วมเพศกับบุคคลปกติ ผลการวิจัยได้ดังนี้คือ

ในด้านความสัมพันธ์กับบิดามารดาด้วยกัน กลุ่มรักร่วมเพศรู้สึกว่ามีชีวิตครอบครัวของบิดามารดาไม่ค่อยมีความสุขนัก แต่กลุ่มปกติมีความคิดเห็นว่าชีวิตครอบครัวของบิดามารดามีความสุขมาก ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับการใช้เวลาว่างอยู่กับลูกนั้น กลุ่มรักร่วมเพศกล่าวว่า ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับความขัดแย้งกับบิดามารดา กลุ่มรักร่วมเพศจะแสดงออกด้วยการนั่งเฉย ออกไปนอกบ้าน ไปค้างบ้านเพื่อน ตามลำดับ กลุ่มปกติจะนั่งเฉย ไปค้างบ้านเพื่อน มีบางรายที่ไม่ขัดแย้งกับบิดามารดาเลย ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ในด้านกฎเกณฑ์ความเข้มงวดกับลูก ๆ กลุ่มรักร่วมเพศและกลุ่มปกติมีความเห็นใกล้เคียงกัน คือ เห็นว่าเหมาะสมแล้วเกี่ยวกับการกระทบกระทั่งกันของบิดามารดา หรือการมีความคิดเห็นไม่ตรงกันนั้น ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่ามีพฤติกรรมเช่นนั้นอยู่บ้างบางครั้ง

ในด้านความสัมพันธ์กับพี่ กลุ่มรักร่วมเพศมีความสนิทสนมเห็นอกเห็นใจกับพี่ชายค่อนข้างน้อย แต่กลุ่มปกติมีความสนิทสนมเห็นอกเห็นใจกับพี่ชายและพี่สาวมาก ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มรักร่วมเพศเล่นกับพี่น้องบ้างบางครั้ง กลุ่มปกติก็แทบจะไม่เล่นกันเลย จึงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งกลุ่มรักร่วมเพศและกลุ่มปกติมีการทะเลาะกับพี่น้องบางครั้ง กลุ่มรักร่วมเพศมักช่วยพี่ทำงานบ้าน ส่วนกลุ่มปกติจะช่วยกันประกอบอาชีพ

ในด้านความสัมพันธ์กับน้อง กลุ่มรักร่วมเพศมีความสนิทสนมกับน้องชายค่อนข้างน้อย แต่กับน้องสาวมีความสนิทสนมมาก สำหรับกลุ่มปกติมีความสนิทสนมกับน้องชายและน้องสาวมาก ทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการเล่นกับน้องกลุ่มรักร่วมเพศกล่าวว่าเล่นกันบ้างบางครั้ง กลุ่มปกติที่กล่าวว่าเล่นบ้างบางครั้งและค่อนข้างบ่อยมีจำนวนเท่า ๆ กัน ทั้งสองกลุ่มจึงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มรักร่วมเพศจะช่วยน้องทำงานบ้าน แต่กลุ่มปกติจะช่วยน้องทำงานช่วยบิดามารดาประกอบอาชีพ ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในกลุ่มรักร่วมเพศมีการทะเลาะกับน้องชายและน้องสาวน้อยครั้งที่สุด แต่กลุ่มปกติจะทะเลาะกับน้องบ้างบางครั้ง ทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ (2526) ศึกษาความสัมพันธ์ของสัมพันธภาพในครอบครัวและการปรับตัวของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสหศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ปีการศึกษา 2525 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 499 คน ผลปรากฏว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัว กล่าวคือ เด็กวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดีมีการปรับตัวดี แต่ถ้าเด็กวัยรุ่นมีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดีก็จะปรับตัวได้ไม่ดีด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพบ้านที่อยู่ ในบ้านมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างพ่อแม่ลูก เป็นรากฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย ไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ

เนตรชนก บัวนาถ (2532) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวและทัศนคติที่มีต่อเรื่องรักร่วมเพศของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวสูง กล่าวคือ ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว เนื่องจากครอบครัวต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในครอบครัวและมีการติดต่อสื่อสารกันซึ่งก็เป็นรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวทำให้ทั้งความสัมพันธ์ในครอบครัวและรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันสูง เพราะจะไม่ปรากฏความสัมพันธ์ในครอบครัว หากไม่มีการสื่อสารในครอบครัว ดังนั้นตัวแปรทั้งสองจึงไม่สามารถแยกจากกันได้ชัดเจน จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ในครอบครัว และทัศนคติต่อเรื่องรักร่วมเพศ ผลปรากฏว่าความสัมพันธ์ในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเรื่องรักร่วมเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ผู้ที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวใกล้ชิดมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติต่อเรื่องรักร่วมเพศในทางบวก

สิริชัย วงศ์สาธิตศาสตร์ (2532) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวพฤติกรรมการสื่อสารและรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวของโสเภณีชาย พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวของโสเภณีชาย แบ่งออกตามลักษณะความสัมพันธ์ดังนี้

-ความสัมพันธ์กับบิดามารดา โสเภณีชายส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ชีวิตครอบครัวของบิดามารดาตน มีความสุขอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการใช้เวลาว่างอยู่กับลูก ๆ

โสภณีชายตอบว่า บิดามารดาของตนใช้เวลาว่างอยู่กับลูก ๆ น้อยครั้ง มีจำนวนมากที่สุด
 ในด้านการปฏิบัติของบิดามารดาต่อตนเอง เวลาเมื่อมีเรื่องผิดหวังหรือทำอะไรผิดพลาด บิดามารดา
 จะถามถึงสาเหตุและชี้แนะ ในด้านการแสดงออกเวลามีเรื่องขัดแย้งกับบิดามารดา ส่วนใหญ่จะ
 ทำตัวเฉย ๆ และออกไปนอกบ้าน ในด้านความรักของบิดามารดา เมื่อเปรียบเทียบกับพี่น้องใน
 ครอบครัว ส่วนใหญ่ผู้มีความเห็นว่าบิดามารดารักเท่ากันทุกคน

-ความสัมพันธ์กับพี่น้อง โสภณีชายส่วนใหญ่ผู้มีความเห็นว่าตนเองสนิทสนมกับ
 พี่น้องมาก ส่วนประเภทของงานที่ส่วนใหญ่ผู้มักช่วยกันทำกับพี่น้องคืองานช่วยบิดามารดาประกอบ
 อาชีพ โสภณีชายส่วนใหญ่จะทะเลาะกับพี่น้องเพียงบางครั้ง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว

รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว (Family communication pattern)
 หมายถึง โครงสร้างและกระบวนการของการสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว เช่น
 สามี-ภรรยา บิดา-มารดา-ลูก ซึ่งถือเป็นการวิเคราะห์การสื่อสารในระดับระหว่างบุคคล
 (Interpersonal Level) แทนที่จะเป็นระดับบุคคลโดยตรง (Individual
 Level) (Chaffee, Mcleod and Wackman, 1973 : 25)

เดวิด แคนเทอร์ (David Kantor) และวิลเลียม เลห์ (William Lehr)
 ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาวิจัยในสาขาการสื่อสารในครอบครัว ได้แบ่งคุณลักษณะหรือแบบวิธี
 ของการสื่อสารในครอบครัวออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การสื่อสารในครอบครัวแบบปิด
 (closed family communication) การสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด (open
 family communication) และการสื่อสารในครอบครัวแบบปล่อย (random family
 communication) แต่ละแบบมีข้อดีและข้อด้อยในตัวเอง และอาจเป็นแบบวิธีสร้างสรรค์
 หรือไม่ได้ ขึ้นอยู่กับการเลือกสรรมาใช้ในแต่ละสถานการณ์

1. การสื่อสารในครอบครัวแบบปิด หมายถึง แนววิธีการเลือกสารในครอบครัวที่เข้มงวด มีการวางระเบียบกฎเกณฑ์อย่างรัดกุม ผู้ที่กำหนดกฎเกณฑ์ คือผู้มีอำนาจสูงสุดซึ่งมักจะ ได้แก่ พ่อ ผู้กำหนดกฎเกณฑ์จะเป็นผู้ให้คำแนะนำและควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว ประเด็นของการสนทนาและข้อมูลข่าวสารที่ผ่านสื่อต่าง ๆ เข้ามาจะต้องถูกกลั่นกรองด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของครอบครัว ซึ่งจะกำหนดว่าอะไรบ้างที่สมาชิกควรจะได้ประสบพบเห็นและอะไรบ้างที่ไม่ควร

ในครอบครัวแบบนี้เด็กที่อ่านหนังสือง่ายจะได้รับรางวัลเป็นสิ่งตอบแทน ในทางตรงกันข้ามก็ใช้การลงโทษสำหรับเด็กที่ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ เรื่องของเวลามักเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดในครอบครัวแบบนี้ว่าการวางระเบียบในเรื่องเวลาไว้อย่างเคร่งครัด มีตารางเวลาสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ใช้ชีวิตประจำวัน และทุกคนต้องรักษาระเบียบ เช่น จะต้องกลับบ้านไม่เกิน 17.00 น. จะต้องเข้านอนก่อน 22.00 น. ข้อความที่ผู้ใหญ่มักพูดกับเด็กในครอบครัวแบบนี้ ได้แก่ ข้อความในทำนองชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของเกียรติยศของวงศ์ตระกูล การสื่อสารในครอบครัวแบบนี้จะให้ทั้งผลดีและผลเสียต่อครอบครัว

ผลดีที่ได้

- บิดาหรือหัวหน้าครอบครัวสามารถใช้อำนาจกับบุตรทำให้เกิดประสิทธิผลในการปกครองบุตร เกิดวินัยภายในบ้าน
- ทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยแก่บุตร
- การใช้จ่ายในครอบครัวมีการจัดสรรอย่างรอบคอบ ไม่ปล่อยให้ใช้จ่าย

พุ่มเพื่อ

- ในเรื่องการเปิดรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของบุตรที่จะต้องผ่านการกลั่นกรองจากหัวหน้าครอบครัวนั้น หากครอบครัวใดที่หัวหน้าครอบครัวเป็นผู้ที่มีความรู้และมีความสามารถในการถ่ายทอด ก็จะทำให้บุตรมีความรู้ในด้านต่าง ๆ กว้างขวางยิ่งขึ้น

ผลเสียที่ได้

- บุตรจะมีความรู้สึกกลัวบิดามากจนเกิดความไม่สบายใจเมื่ออยู่ใกล้หรือเมื่อจะ

พูดคุยกับบิดา เลยทำให้หันไปใกล้ชิดกับมารดา มากกว่าบิดา จนเป็นสาเหตุให้เกิดการเลียนแบบ พฤติกรรมจากมารดา มากจนเกินปกติที่ควรจะเป็น

-ในการสนทนา การเปิดรับข่าวสารของบุตรที่จะต้องมีการกลั่นกรองจากบิดา หรือหัวหน้าครอบครัวอยู่เสมอ นั้น หากบิดาหรือหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้ที่ไม่มีความรู้ที่กว้างขวาง ไม่มีความสามารถในการกลั่นกรอง เพื่อดำยทอดแก่บุตร ก็จะทำให้บุตรไม่ได้รับความรู้ ข่าวสารที่ดี หรืออาจจะได้รับข่าวสารที่ไม่น่าสนใจ จนทำให้บุตรอาจจะต้องแอบเสาะหาข้อมูลข่าวสารเอง ซึ่งข้อมูลข่าวสารในบางเรื่องอาจจะส่งผลเสียต่อตัวเด็ก แต่เนื่องจากเด็กไม่กล้าที่จะนำมาสอบถามกับบิดาหรือหัวหน้าครอบครัว จึงทำให้ในบางครั้งอาจจะส่งผลเสียต่อเด็กได้ เพราะเนื่องจากเด็กขาดทักษะในการกลั่นกรอง จนทำให้การตัดสินใจผิดพลาดได้

-การที่ครอบครัวเคร่งครัดในเรื่องของเวลาจนทำให้บางครั้งบุตรอาจเกิดปัญหาได้ เนื่องจากการคบหาสมาคมกับเพื่อนทั้งชายและหญิง อาจจะต้องกลับบ้านไม่ตรงเวลาบ้าง เพราะในปัจจุบัน ปัญหาจรรยาบรรณส่วนตัวทำให้การกลับบ้านไม่ตรงต่อเวลามาก ซึ่งในครอบครัวแบบปิดจะมีการเคร่งครัดในเรื่องเวลามาก จึงทำให้เกิดปัญหาขัดแย้งจนทำให้บุตรไม่กล้าที่จะออกไปทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกบ้านกับเพื่อน จนทำให้ไม่มีพัฒนาการในการเข้าสังคมกับเพื่อนต่างเพศ อันจะเป็นเหตุให้เกิดการสืบสานทางเพศได้

2. การสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด หมายถึง แบบวิธีการสื่อสารในครอบครัวที่สมาชิกแต่ละคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจความเป็นไปต่าง ๆ ภายในครอบครัวสูง แต่ละคนมีบทบาทค่อนข้างมากและมีความยืดหยุ่นสูง แม้ว่าโดยปกติแล้วพ่อแม่จะมีอำนาจในบ้านมากกว่าลูก แต่ก็มีความเฉพาะที่จำเป็น กฎระเบียบของครอบครัวเป็นสิ่งที่ผ่อนผันและเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เช่น เวลาพร้อมรับประทานอาหารเย็นอาจเปลี่ยนแปลงโดยการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่ในบ้านหรือบางคนอาจจะไม่มารับประทานอาหารเย็นที่บ้านก็ได้ ประเด็นต่าง ๆ เป็นเรื่องพูดคุยถกเถียงกันได้ การโน้มน้าวใจเป็นวิธีการที่พ่อแม่มักใช้ ได้ผลดีกว่าการแสดงอิทธิพลเหนือลูก ทุกคนมีสิทธิโน้มน้าวใจสมาชิกคนอื่น ๆ ให้ทำสิ่งที่ตนต้องการ แม้ว่าโดยปกติพ่อแม่จะเป็นหัวหน้าครอบครัวมีอำนาจในการจัดการต่าง ๆ ภายในบ้าน แต่โครงสร้างของอำนาจก็ไม่ได้เป็นไปอย่างตายตัว แต่ละคนมีสิทธิ์ที่จะเสนอร่วมตัดสินใจและดำเนินการได้ ครอบครัวแบบนี้มีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกมาก

พร้อมกันนั้นก็รับอิทธิพลจากภายนอกอยู่เสมอ ไม่มีการสะกดกันข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่ล้นหลามเข้าสู่ครอบครัวเหมือนครอบครัวแบบปิด การสื่อสารในครอบครัวแบบเปิดนี้จะให้ผลดีและผลเสียต่อครอบครัว

ผลดีที่ได้

-สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิที่จะปรับความต้องการของตนเองให้เข้ากันได้กับความ
ความต้องการของสมาชิกคนอื่น ๆ ของครอบครัวโดยใช้วิธีการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ
คนอื่น และยึดถือเอาเสียงข้างมากเป็นสำคัญ ส่งผลให้บุตรมีความกล้าที่จะแสดงออก
อย่างถูกวิธี เมื่อมีปัญหาข้อข้องใจก็จะกล้าที่จะปรึกษาขอคำแนะนำจากบิดา มารดา พี่น้อง
ในทุกเรื่อง ทำให้เด็กในครอบครัวแบบเปิดเป็นคนที่มีความมั่นใจ กล้าคิด กล้าทำ

-ครอบครัวแบบเปิดจะมีการพัฒนาในตัวสมาชิกในครอบครัวทั้งด้านอารมณ์
สติปัญญา การเข้าสังคม เพราะมีการฝึกฝนการเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในการร่วมทำ
กิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว และการถ่ายทอดจากบิดามารดา

-มีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สมาชิกของ
ครอบครัวได้เรียนรู้การดำเนินชีวิตที่มีหลายรูปแบบในสังคม ทำให้เกิดพัฒนาการในการใช้
ชีวิตในสังคมได้ดี

ผลเสียที่ได้

-ในบางครั้งอาจจะมีสภาพที่ง่ายต่อการแตกแยกของสมาชิกในครอบครัว
ขาดการปรองดองกันเพราะต่างก็ยึดมั่นในความคิดเห็นของตน

-เมื่อมีข้อขัดแย้งขึ้นสมาชิกในครอบครัวมักมีที่รู้มาจะที่จะเอาชนะกัน
การหวังที่จะอาศัยเสียงเกินกว่าครึ่ง พอจะเป็นไปได้แต่การหวังจะให้ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน
เป็นเอกฉันท์นั้นเป็นไปได้ยาก ในกรณีที่ครอบครัวมีจำนวนหญิงมากกว่าชายในบางครั้งที่การลง
มติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงนั้น ฝ่ายหญิงจะได้เปรียบ อาจทำให้บุตรชายในครอบครัวเกิด
ความน้อยใจในความเป็นชายเลยทำให้มีใจอยากที่จะโอนเอียงไปเป็นหญิงเพื่อที่จะเข้าพวก
กับคนส่วนใหญ่ในครอบครัวซึ่งเป็นหญิง ซึ่งเป็นสาเหตุให้บุตรชายกลายเป็นชายรักร่วมเพศ
ได้ทางหนึ่ง

3. การสื่อสารในครอบครัวแบบปล่อย หมายถึง แบบวิธีการสื่อสารในครอบครัวที่สมาชิกแต่ละคนสามารถทำอะไรตามที่ตนต้องการได้ กฎระเบียบต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวแบบนี้เป็นไปตามสบายในแบบฉบับของแต่ละคน เรื่องที่แต่ละคนสนใจมักเป็นเรื่องในปัจจุบัน ไม่มีเป้าหมายระยะยาวสำหรับอนาคต การใช้ทรัพยากรหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวแบบนี้มักเป็นไปเพื่อการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ครอบครัวแบบนี้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกสูง และรับอิทธิพลจากภายนอกมากตามอัธยาศัยของสมาชิกแต่ละคน ความเป็นอยู่เป็นไปตามความพอใจของแต่ละคน เช่น ในขณะที่คนอื่น ๆ นอนหลับอาจจะมึนบางคนทำงานหรือรับประทานอาหารเวลาอาหารแต่ละมื้อไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับการจัดการในชีวิตประจำวันของสมาชิกแต่ละคน ในสภาพการณ์ที่ทำอะไรตามสบาย หากเมื่อใดที่ดำเนินไปอย่างราบรื่น เมื่อนั้นเราก็จะมองเห็นว่าครอบครัวแบบนี้ให้โอกาสแก่บุคคลที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีเสรีภาพ สร้างสรรค์ แต่หากเมื่อใดที่ดำเนินไปอย่างซุกซลัก เราก็จะมองเห็นว่าครอบครัวแบบนี้เป็นหนทางไปสู่ความแตกร้างได้ง่าย เด็ก ๆ อาจจะถูกปล่อยปละละเลย ไม่ได้รับการเอาใจใส่อย่างเพียงพอ การสื่อสารในครอบครัวแบบนี้จะให้ทั้งผลดีและผลเสียต่อครอบครัว

ผลดีที่ได้

- เปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวมีสิทธิที่จะดำเนินชีวิตอย่างเสรี ไม่มี

กฎเกณฑ์ข้อบังคับ

- สมาชิกครอบครัวจะมีการพัฒนาทางการมีความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้สมาชิกครอบครัวต้องฝึกคิดหาทางออกของตนเองอยู่เสมอ

ผลเสียได้

- ครอบครัวแบบปล่อยจะเป็นหนทางไปสู่ความแตกแยกได้ง่ายเพราะไม่มีใครเป็นผู้คอยควบคุมดูแล

- เด็กในครอบครัวอาจจะถูกปล่อยปละละเลย ไม่ได้รับการเอาใจใส่อย่างเพียงพอ ทำให้เกิดความรู้สึกขาดความอบอุ่น ในบางครั้งเลยต้องหันไปคบหากับเพื่อนที่มี

พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ และมีการแนะนำชักชวนในทางที่ผิด จนทำให้เด็กเกิดการเบี่ยงเบนทางเพศ จนอาจถึงขั้นแปลงเพศได้

การแก้ปัญหาของครอบครัวจะมีแต่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่มีการวางแผนแก้ปัญหาในระยะยาว ซึ่งในบางครั้งจะส่งผลเสียต่อสมาชิกครอบครัวในเรื่องที่จะแก้ไข เช่น เรื่องปัญหาการมีพฤติกรรมรักร่วมเพศจะต้องมีการวางแผนแก้ไขในระยะยาวที่จะให้บุตรชายในครอบครัวดำเนินชีวิตที่ถูกทางในสังคม ไม่ถลาลึกจนถึงขั้นแปลงเพศ ซึ่งจะทำให้การดำเนินชีวิตในสังคมเป็นไปด้วยความลำบาก

งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว

การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวมีน้อย และยังไม่มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวกับการตัดสินใจแปลงเพศของชายรักร่วมเพศ ผู้วิจัยจึงขอยกงานวิจัยเรื่องรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวกับปัจจัยอื่น ๆ มากล่าว

แมคลาวด์, เชฟฟี และแวกแมน (McLeod, Chaffee and Wackman, 1973) ได้พบว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวระหว่างพ่อ แม่ กับลูก มีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อเพื่อรับข่าวสารของเด็กวัยรุ่น การวิจัยนี้ได้ควบคุมตัวแปรที่สำคัญอื่น ๆ ไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยพบว่า ในบ้านที่เด็กถูกสอนให้แสดงความคิดเห็นได้ และเปิดโอกาสให้ได้เพียงนั้น มักจะเป็นผลให้เด็กเปิดรับข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระ มากกว่าการเปิดรับข่าวสารที่มีเนื้อหาในด้านบันเทิง ซึ่งเด็กอื่น ๆ จะได้รับจากการใช้สื่ออื่น

แมคลาวด์, เชฟฟี และแวกแมน (McLeod, Chaffee and Wackman, 1973 : 349-364) อธิบายว่าลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวมี 2 แบบคือ Socio-Orientation และ Concept-Orientation

ความสัมพันธ์แบบ Socio-Orientation คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในครอบครัวที่เข้ากันได้ ครอบครัวแบบนี้จะอบรมให้เด็กรักษาความสัมพันธ์กลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพ่อแม่และบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัว พ่อแม่จะสนับสนุนเด็กให้ปรับตัวเข้ากับสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวและเพื่อน ๆ พ่อแม่จะสอนลูกให้หลีกเลี่ยงความขัดแย้ง เด็กจะต้องรู้จักระงับความโกรธและยอมจำนนในการถกเถียงปัญหา เพื่อมิให้มีการขัดแย้งหรือความยุ่งยากเกิดขึ้น ครอบครัวแบบนี้จะสอนเด็กให้เคารพผู้ใหญ่ ลักษณะเด็กที่จะพบในครอบครัวที่เป็น Socio-Orientation คือ

1. เด็กจะมีลักษณะยอมจำนนต่อการยอมรับโดยเฉพาะกับผู้ใหญ่ ไม่ให้ได้เปรียบผู้ใหญ่กว่าตน และผู้มีประสบการณ์มากกว่า
2. เด็กได้รับการเรียนรู้ให้หลีกเลี่ยงสถานการณ์จริง โดยถูกสอนว่าหนทางที่ดีที่สุดในการหลีกเลี่ยงความเดือดร้อน คือ หนีจากสิ่งนั้น เมื่ออยู่ในสังคมทางเลือกของพวกเขา เมื่อเกิดความขัดแย้งกัน การเปลี่ยนจุดยืนของตนในประเด็นที่เป็นปัญหานั้นไปในทางที่สนับสนุนผู้อื่น

ความสัมพันธ์แบบ Concept-Orientation จะสนับสนุนให้เด็กแสดงความคิดเห็นของตนเองโดยยึดถือแนวความคิด ข้อเท็จจริง ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ของเนื้อหาที่สื่อสารกันเป็นหลัก เด็กจะได้รับการสนับสนุนให้กำลังใจ ให้รู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมอย่างเปิดเผย รู้จักโต้แย้งความคิดเห็นของผู้อื่น ขณะเดียวกันก็รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็น ความเชื่อของผู้อื่นด้วย พ่อแม่จะสนับสนุนลูกให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกับบุคคลอื่น รู้จักแสดงเหตุผลแม้จะมีคิดเห็นไม่ตรงกัน หรือมีความขัดแย้งกันก็ตาม เด็กมักจะร่วมถกเถียงปัญหากับบิดามารดาหรือบุคคลอื่นเป็นประจำ และรู้จักประเมินปัญหาอย่างรอบคอบ

สำหรับในประเทศไทยงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว โดยเฉพาะงานที่ใช้เกณฑ์ของ แคนเทอร์ และเลร์ มีน้อยมาก เช่น งานวิจัยของ

พัชนี เขยจรรยา และประทุม ฤกษ์กลาง (2531) เรื่องรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว และการเปิดรับสื่อมวลชนของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งกลุ่มที่ศึกษาคือกลุ่มนักเรียนมัธยมในโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับนิตยสาร และวิทยุ รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปิดมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับนิตยสาร ส่วนรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับนิตยสารและวิทยุ

วาริศา พลายบัว (2532) ศึกษาเรื่องรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว การเปิดรับสื่อมวลชน และทัศนคติต่อสถานภาพสตรีของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปิด ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน แต่รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดและแบบปล่อยมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวทั้งแบบปิดแบบเปิดและแบบปล่อย ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อสถานภาพสตรี

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรักร่วมเพศ

รักร่วมเพศ (Homosexuality) หมายถึง การมีความสุขทางเพศกับคนที่ เป็นเพศเดียวกัน ซึ่งไม่ได้หมายถึงการปฏิบัติตามกิจเสมอไปตามที่คนทั่วไปเข้าใจ แต่อาจเป็น ความพึงพอใจที่หยุดตรงแค่ได้นั่งใกล้ พูดคุย หรือสัมผัส และต้องกับคนที่ตนเองรักชอบเท่านั้น สรุปว่า ถ้าผู้ใดมีความรู้สึกทางเพศกับเพศเดียวกันไม่ว่าจะเป็นชั้นมากหรือชั้นน้อย เช่นที่กล่าวมาแล้วถือว่าเป็นรักร่วมเพศ

รักร่วมเพศแบ่งออกเป็น 2 แบบด้วยกันคือ

Male Homosexuality คือ รักร่วมเพศชาย มีคำหลายคำใช้เรียกเพศที่ 3 นี้ คำที่ใช้เรียกอย่างเป็นทางการคือเกย์กับโฮโมเช็กชวล

Female Homosexuality คือ รักร่วมเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างจากเกย์คือ ชอบเพศเดียวกัน คำที่ใช้เรียกอย่างเป็นทางการคือเลสเบียน เมื่อเทียบกับรักร่วม

เพศชายแล้ว ปรากฏว่ามีอัตราการหายขาดจากการชอบเพศเดียวกันสูงกว่า (ถึรันท์
อนวัชา และอนสรณ์ บุญชิต 2529 : 3-4)

ทฤษฎีรักร่วมเพศชายของนที (นที วีระโรจนพงษ์, 2537 : 6) ผู้ซึ่งสัมพันธ์
กับชีวิตแบบรักร่วมเพศชายมากกว่า 37 ปี ได้แบ่งกลุ่มรักร่วมเพศชายออกเป็น

1. กลุ่มรักร่วมเพศที่แยกตามพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลิกภายนอก โดย
แบ่งเป็น

กลุ่ม A หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีบุคคลิกภาพภายนอกแข็งแกร่งเหมือนผู้
ชายเต็มตัว (Macho)

กลุ่ม B หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีบุคคลิกภาพภายนอก มีลักษณะสุภาพ
เรียบร้อย ไม่ถึงกับกระตุงกระตัง (Neutpal) หากสังเกตให้ดีจากบุคคลิกภายนอกจะ
พบว่า เป็นชายรักร่วมเพศ

กลุ่ม C หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีบุคคลิกภาพภายนอกกระตุงกระตัง หรือ
ในภาษาที่ชายรักร่วมเพศ เรียกว่า ออกสาว (Feminine) สามารถสังเกตได้ง่ายว่า
เป็นรักร่วมเพศเพราะกลุ่มนี้มักจะแต่งกายเลียนแบบผู้หญิง

2. กลุ่มรักร่วมเพศที่แยกตามบทบาทของพฤติกรรมทางเพศ โดยแบ่งเป็น

กลุ่ม a หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีพฤติกรรมทางเพศเป็นฝ่ายรุก (Active)
เปรียบเทียบกับเหมือนผู้ชายที่ชอบจะเป็นฝ่ายกระทำ

กลุ่ม b หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีพฤติกรรมทางเพศเป็นทั้งฝ่ายรุกและ
ฝ่ายรับ (Active + Passive) เปรียบเหมือนผู้ชายในบางครั้ง แต่ในบางครั้งก็เป็นผู้
หญิง คือชอบจะเป็นฝ่ายกระทำ และถูกกระทำ พอ ๆ กัน

กลุ่ม c หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีพฤติกรรมทางเพศเป็นฝ่ายรับ
(Passive) เปรียบเหมือนผู้หญิงที่ชอบจะเป็นผู้ถูกกระทำ

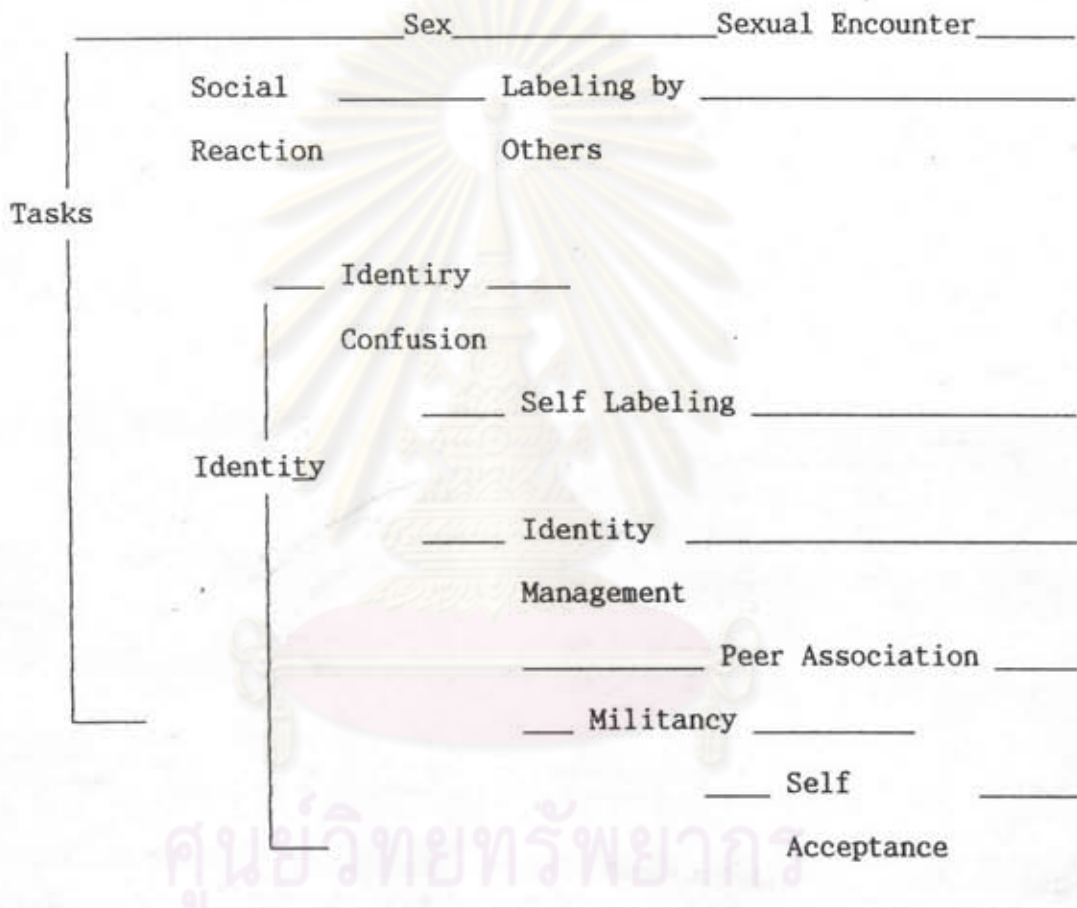
เมื่อนำกลุ่มรักร่วมเพศทั้งที่แยกตามพฤติกรรมการแสดงออกมามาจัดหมู่ร่วมกับกลุ่มที่
แยกตามบทบาทของพฤติกรรมทางเพศและจากสภาพจิตใจที่เป็นอยู่ จะจำแนกประเภท
ของรักร่วมเพศเป็นกลุ่มย่อยได้ดังนี้

1. กลุ่ม Aa หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีบุคลิกภายนอกแข็งแรงเหมือนผู้ชาย เต็มตัวทั่วไป พฤติกรรมทางเพศเป็นฝ่ายรุกเปรียบเหมือนผู้ชายที่ชอบจะเป็นฝ่ายกระทำกับคู่นอนที่เป็นชายรักร่วมเพศ
2. กลุ่ม Ab หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีบุคลิกภายนอกแข็งแรงเหมือนผู้ชาย เต็มตัวทั่วไป พฤติกรรมทางเพศเป็นทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับ เปรียบเหมือนผู้ชายในบางครั้ง แต่ในบางครั้งก็เป็นผู้หญิง คือชอบจะเป็นฝ่ายกระทำและถูกกระทำ พอ ๆ กัน
3. กลุ่ม Ac หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีบุคลิกภายนอกแข็งแรงเหมือนผู้ชาย เต็มตัวทั่วไป พฤติกรรมทางเพศเป็นฝ่ายรับเปรียบเหมือนผู้หญิงที่ชอบจะเป็นผู้ถูกกระทำ
4. กลุ่ม Ba หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีบุคลิกภายนอกมีลักษณะสัภาพ เรียบร้อย ไม่ถึงกับกระตุงกระตึ่ง แต่หากสังเกตุดีจากบุคลิกภายนอกจะพบว่า เป็นชายรักร่วมเพศ พฤติกรรมทางเพศเป็นฝ่ายรุกเปรียบเหมือนผู้ชายที่ชอบจะเป็นฝ่ายกระทำ
5. กลุ่ม Bb หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีบุคลิกภายนอกมีลักษณะสัภาพ เรียบร้อย ไม่ถึงกับกระตุงกระตึ่ง แต่หากสังเกตุดีจากบุคลิกภายนอก จะพบว่า เป็นชายรักร่วมเพศ พฤติกรรมทางเพศเป็นทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับ เปรียบเหมือนผู้หญิงที่ชอบจะเป็นผู้ถูกกระทำ
6. กลุ่ม Bc หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีบุคลิกภายนอกมีลักษณะสัภาพ เรียบร้อย ไม่ถึงกับกระตุงกระตึ่ง แต่หากสังเกตุดีจากบุคลิกภายนอกจะพบว่า เป็นชายรักร่วมเพศ พฤติกรรมทางเพศเป็นฝ่ายรับ เปรียบเสมือนผู้หญิงที่ชอบจะถูกกระทำ
7. กลุ่ม Ca หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีบุคลิกภายนอก กระตุงกระตึ่งหรือในภาษาที่ชายรักร่วมเพศ เรียกว่า ออกสาว สามารถสังเกตุดีได้ง่ายว่าเป็นรักร่วมเพศ เพราะกลุ่มนี้มักจะแต่งกายเลียนแบบผู้หญิง พฤติกรรมทางเพศเป็นฝ่ายรุก เปรียบเสมือนผู้ชายที่ชอบจะเป็นฝ่ายกระทำ
8. กลุ่ม Cb หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีบุคลิกภายนอก กระตุงกระตึ่งหรือในภาษาที่ชายรักร่วมเพศ เรียกว่า ออกสาว สามารถสังเกตุดีได้ง่ายว่าเป็นรักร่วมเพศ เพราะกลุ่มนี้มักจะแต่งกายเลียนแบบผู้หญิง พฤติกรรมทางเพศเป็นทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับ เปรียบเสมือนผู้ชายแต่ในบางครั้งก็เป็นผู้หญิงคือชอบที่จะเป็นฝ่ายกระทำและถูกกระทำพอ ๆ กัน
9. กลุ่ม Cc หมายถึง ชายรักร่วมเพศที่มีบุคลิกภายนอก กระตุงกระตึ่งหรือในภาษาที่ชายรักร่วมเพศ เรียกว่า ออกสาว สามารถสังเกตุดีได้ง่ายว่าเป็นรักร่วมเพศ

เพราะกลุ่มนี้มักจะแต่งกายเลียนแบบผู้หญิง พฤติกรรมทางเพศเป็นฝ่ายรัก เปรียบเสมือนผู้หญิงที่ชอบจะเป็นผู้ถูกกระทำ

แบบจำลองการสร้างเอกลักษณ์ของรักร่วมเพศ
(Model for Homosexual Identity formation)

(From Berger. Social Work 28 (March-April 1983): 132-135)

แบบจำลองการสร้างเอกลักษณ์ของรักร่วมเพศ ซึ่งเบอร์เกอร์ (Berger 1983: 132-135) ได้อธิบายไว้ตามรูปภาพ แบ่งออกเป็น 2 มิติคือ มิติเวลา (Time Dimension) และมิตินงาน (Task Dimension) โดยที่มิตินงานจะมีการสร้างงานย่อย ๆ ไปตามมิติเวลาดังนี้

1. มิติเวลา (Time Dimension) ประกอบด้วยงานย่อย ๆ (Subtask) ซึ่งเกิดขึ้นตามลำดับและมีบางส่วนที่อาจจะคาบเกี่ยวกัน เช่น การสับสนในเอกลักษณ์ (Identity Confusion) จะเกิดก่อนการประทับตราตนเอง (Self Labeling) แต่ในงานย่อย อาจจะคาบเกี่ยวกันหรือเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน

2. มิติงาน (Task Dimension) ประกอบด้วยงานหลัก 3 งาน ได้แก่

2.1 งานเกี่ยวกับเพศ (Sex) ได้แก่

-ความสัมพันธ์ทางเพศ (Sexual Encounter) หมายถึงการสัมผัสกันทางร่างกาย (Physical Contact) และรวมถึงการมีกิจกรรมทางเพศด้วย ซึ่งคนอื่น ๆ รับรู้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับเพศ (Sexual) แต่ตนเองยังไม่ได้ถือว่าเป็นรักร่วมเพศ โดยคิดว่าการกระทำกับเพศเดียวกัน เป็นรักต่างเพศ

2.2 ปฏิกริยาของสังคม (Social Reaction) ได้แก่

-การประทับตราโดยผู้อื่น (Labeling by Others) หมายถึง การที่บุคคลรักร่วมเพศรับรู้ว่าคุณคนอื่นคิดว่าตนเป็นอย่างไร จากการทำในสิ่งที่เบี่ยงเบนจากกฎเกณฑ์ของสังคม

2.3 การสร้างเอกลักษณ์ (Identity) จะเป็นงานที่สำคัญที่สุด ประกอบด้วยงานย่อย ๆ ได้แก่

-การสับสนในเอกลักษณ์ (Identity Confusion) หมายถึง การที่พฤติกรรมภายนอก (เช่น กิจกรรมทางเพศ) พฤติกรรมภายใน (เช่น ความสนใจทางเพศ) และความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Image) ไม่สอดคล้องกัน โดยอาจจะไม่สอดคล้องกันใน 2 องค์ประกอบ หรือทั้ง 3 องค์ประกอบก็ได้ ความไม่สอดคล้องกันนี้ทำให้เกิดความรู้สึกสับสน ความวิตกกังวล เสียขวัญ และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เขาคิดว่าทำไมเขาจึงคิด รู้สึก และกระทำเช่นนั้น

-การประทับตราตนเอง (Self Labeling) เป็นงานที่บุคคลรักร่วมเพศพยายามแก้ปัญหา โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายใน หรือเปลี่ยนความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน บุคคลที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศมาแล้วเป็นเวลายาวนาน มักจะแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง โดยการประทับตราตนเองว่าเป็นรักร่วมเพศ

-การจัดเอกลักษณ์ (Identity Management) เป็นการควบคุมข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง โดยการปกปิดความเป็นรักร่วมเพศ เนื่องจากการเปิดเผยจะก่อให้เกิดผลที่รุนแรง โดยเฉพาะกับเพื่อนและครอบครัว ซึ่งบุคคลรักร่วมเพศส่วนมากปกปิดได้ แต่ก็มีบางครั้งที่ข้อมูลรั่วไหล ซึ่งจะมีผลเสียต่อจิตใจมาก

-การสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน (Peer Association) เป็นการที่บุคคลรักร่วมเพศเข้าร่วมกลุ่มกับบุคคลอื่นที่ถูกประทับตราว่าเป็นรักร่วมเพศด้วย เพื่อให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่าจากการรับรู้ว่ามีคนอื่น ๆ ที่เหมือนตน และชอบตน

-การต่อสู้ (Militancy) ในช่วงนี้บุคคลรักร่วมเพศกลัวคนอื่นจะทรายว่าตนเองเป็นรักร่วมเพศ จึงแก้ปัญหาโดยที่บางคนอาจจะบอกพ่อแม่ หรือเพื่อนสนิทให้ทราย แต่บางคนอาจจะแก้ปัญหาลักษณะท่าทางที่ก้าวร้าวหรือแต่งกายแปลก ๆ

-การยอมรับตนเอง (Self Acceptance) เป็นงานสุดท้ายในกระบวนการสร้างเอกลักษณ์ของรักร่วมเพศ เป็นระยะที่พฤติกรรมทั้งภายในและภายนอกความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองสอดคล้องกัน ซึ่งอาจจะใช้เวลานานหลายเดือนหรือหลายปี

สรุปได้ว่า แบบจำลองการสร้างเอกลักษณ์ของรักร่วมเพศจะประกอบด้วยมิติเวลาและมิตินาน ในส่วนของมิตินานจะมีการสร้างงานย่อย ๆ ในขั้นต่าง ๆ ตามลำดับไปตามมิติเวลา แต่ในบางครั้งอาจจะมีการคาบเกี่ยวกันระหว่างงานย่อยเหล่านั้น คืองานแรกยังไม่สิ้นสุดก็เกิดงานต่อไปควบคู่กันไป และงานบางอย่างอาจไม่เกิดขึ้นกับบุคคลรักร่วมเพศบางคนก็ได้ เช่น การต่อสู้ และการยอมรับตนเอง ดังเช่นที่ พลัมเมอร์ (Plummer 1981: 101-103) ได้อธิบายเกี่ยวกับการยอมรับและการเปิดเผยตนเอง (Coming Out) ว่าเป็นกระบวนการสำคัญ ซึ่งบางครั้งบุคคลรักร่วมเพศก็ไม่สามารถบรรลุได้ เพราะการยอมรับและการเปิดเผยตนเองนี้เป็นกระบวนการที่เปลี่ยนจากความเชื่อที่ว่าตนเองเป็นรักร่วมเพศ และการสับสนในเอกลักษณ์มาเป็นสำนึก (Sense) ที่ยอมรับในเอกลักษณ์ว่าเป็นรักร่วมเพศ โดยผ่านการตระหนักรู้ (Awareness) เป็นการที่บุคคลรักร่วมเพศได้ค้นพบตนเองด้วยตัวเขาเอง โดยมีขั้นตอนพัฒนาการ 3 ขั้นคือ

1. การเริ่มมองตนเองว่าเป็นรักร่วมเพศ (Egocentric) ในขั้นแรกนี้จะเป็นขั้นที่ยากที่สุด จะเริ่มตั้งแต่การที่เขามักจะอยู่คนเดียว รู้สึกว่าการเป็นรักร่วมเพศต้องเป็น

ความลับ ความคิดเหล่านี้จะวนเวียนอยู่ตลอดเวลา และความคิดที่ว่าเขาเป็นรักร่วมเพศ ค่อย ๆ เพิ่มขึ้น โดยจะค่อย ๆ เริ่มทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ เช่น อ่านหนังสือ ภาพยนตร์ และหาความรู้จากบุคคลที่เป็นรักร่วมเพศ ซึ่งเขาอาจจะยังมีความคิดที่ว่าเขา เป็นรักต่างเพศ แต่ในที่สุดเขาจะเป็นเพียงผู้เดียวที่สามารถตัดสินใจได้ว่าเขาเป็นรัก ร่วมเพศ

2. การพบปะกับบุคคลรักร่วมเพศคนอื่น ๆ (Sociocentric) ในขั้นที่ 2 นี้ ความรู้สึกผิด (Guilt) ความสับสนในเอกลักษณ์ (Identity Confusion) ความลับในเรื่องการเป็นรักร่วมเพศ และความคับข้องใจทางเพศ (Sexual Frustration) จะเริ่มลดลง เขาจะพบว่าเขาแตกต่างไปจากคนปกติ แต่ก็ยังมีความยินดีที่เป็นรักร่วมเพศ เขาจะพบปะกับบุคคลรักร่วมเพศคนอื่น ๆ และบาร์เกย์จะเป็นสถานที่สำคัญในกระบวนการพบกันนี้

3. การขยายความสัมพันธ์ไปสู่กลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่รักร่วมเพศ (Universalistic) ในขั้นสุดท้ายนี้เขาจะเริ่มมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่รัก ร่วมเพศ เปิดเผย ยอมรับเกี่ยวกับความเป็นรักร่วมเพศของตนเอง และพัฒนาเอกลักษณ์ ของตนเองด้วย

กระบวนการยอมรับและการเปิดเผยตนเองนี้จะมีส่วนช่วยในเรื่องการปรับตัว และอาจจะแก้ไขปัญหาของรักร่วมเพศได้ เช่น เขาเคยมีความรู้สึกที่โดดเดี่ยว เคย รู้สึกอาย แต่แล้วก็สามารถจัดการและตัดสินใจเกี่ยวกับการเป็นรักร่วมเพศของตนเองได้ หรือการที่เขา รู้สึกสับสนต้องเก็บ เรื่องการเป็นรักร่วมเพศไว้เป็นความลับ แต่ในที่สุดเขา สามารถเผชิญหน้าและกล้าเผชิญหน้าและกล้าเปิดเผยการเป็นรักร่วมเพศของตนเองได้

สาเหตุของการเป็นรักร่วมเพศ

สาเหตุในด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนทำให้เกิดภาวะรักร่วมเพศนั้น สามารถอธิบาย ได้ด้วยทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud) กล่าวว่า การเป็นรักร่วมเพศ

เกิดจากการชะงักงันของพัฒนาการในขั้น Phallic Stage ซึ่งอยู่ในช่วงอายุประมาณ 4-5 ปี ในช่วงนี้เด็กจะมีความรู้สึก ความต้องการทางเพศ มีความรักและอยากใกล้ชิดกับพ่อหรือแม่ที่เป็นเพศตรงข้าม โดยที่เด็กหญิงจะรักพ่อ เด็กชายจะรักแม่ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายอิจฉาพ่อหรือแม่ที่เป็นเพศเดียวกับตน ซึ่ง فروยด์ เรียกว่า เป็นคอมเพล็กซ์ (Oedipus Complex) แต่ในที่สุดเด็กจะผ่านพัฒนาการขั้นนี้ไปได้ด้วยการปรับตัวประพฤติตนตามอย่าง (Identity) พ่อหรือแม่ที่เป็นเพศเดียวกับตน โดยที่เด็กหญิงจะเลียนแบบแม่ เพื่อหวังให้พ่อรักตนเหมือนที่พ่อรักแม่ เด็กชายจะเลียนแบบพ่อ เพื่อหวังให้แม่รักตนเช่นเดียวกัน แต่บุคคลรักร่วมเพศจะมีความรักฝังตรึงอยู่กับพ่อแม่ที่ต่างเพศกับตน ทั้งยังประพฤติตนเลียนแบบอีกด้วย จึงทำให้บทบาทตามเพศของตนสับสน (Kaplan and Sedney, 1980 : 180-185)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของมิเชล (Mischel) เป็นทฤษฎีที่อธิบายการเรียนรู้พฤติกรรมทางเพศว่าเป็นการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแบบเดียวกับการเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมอื่น ๆ คือ

1. Acquisition คือ การเรียนรู้จากการสังเกตสิ่งรอบตัว
2. Performance คือ การแสดงออกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการสังเกตแล้ว โดยการดูพฤติกรรมที่แสดงออกไป และเป็นการคาดหวังในพฤติกรรมที่จะแสดงออกไปว่า ถ้าแสดงออกไปแล้วจะได้รับรางวัล เช่น สิ่งของ การได้รับการยกย่องชมเชย การยอมรับ เป็นต้น หรือการลงโทษซึ่งจะเป็นสิ่งที่มาลดพฤติกรรมไม่ให้เกิดขึ้น เช่น การถูกทำให้เจ็บ การที่สังคมรังเกียจ เป็นต้น

ในการเรียนรู้พฤติกรรมทางเพศนั้น เด็กจะเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ตรง ด้วยเงื่อนไขของการเสริมแรงและการลงโทษ และจากการสังเกตแล้วกระทำตนตามอย่างหรืออาจจะเรียนรู้กระบวนการทั้งสองควบคู่กันไปก็ได้

นอกจากนี้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมได้เน้นการพัฒนาการเรียนรู้พฤติกรรมทางเพศว่า เกิดในระยะต้นหรือในช่วงวัยเด็ก และพ่อแม่เป็นผู้อุทิศต่อการเรียนรู้เช่นเดียวกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ แต่ในทฤษฎีการเรียนรู้ การเรียนรู้เกี่ยวกับ

พฤติกรรมทางเพศ และพฤติกรรมอื่น ๆ มีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมือนกัน ดังนั้น แม้ว่าพ่อแม่จะเป็นผู้มีอิทธิพลสำคัญต่อเด็กแล้ว พี่น้อง เพื่อน ครู คาราวาทยนต์ หรือใครก็ตามที่เด็กได้สังเกตพฤติกรรมมา ก็มีความสำคัญต่อเด็กเช่นกัน (Kaplan and Sedney, 1980: 185-188) การเป็นรักร่วมเพศจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ที่ไม่ถูกต้อง (Powell 1987 : 205)

ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Development Theory)

ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้อธิบายในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมทางเพศว่าเป็นผลมาจากการพัฒนาความคิด และการกำหนดพฤติกรรมทางเพศของเด็กนั้นจะเกิดขึ้นเพราะเขามีความคิดเกี่ยวกับตนเองว่าเขาเป็นหญิงหรือชาย และจะมีพฤติกรรมไปตามนั้น

การพัฒนาพฤติกรรมทางเพศเริ่มเมื่ออายุประมาณ 2-3 ปี เด็กจะสามารถบอกได้ว่าตนเองเป็นหญิงหรือชาย โดยการรับรู้จากการบอกของคนรอบข้างว่าเขาเป็นหญิงหรือชาย เมื่อเขามีอายุมากขึ้นเขาจะทราบว่าเพศเป็นสิ่งที่คงที่ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และจะเรียนรู้พฤติกรรมของหญิงหรือชายจากการสังเกตและกระทำตนตามอย่างบทบาทของหญิงหรือชาย จากสภาพแวดล้อมรอบตัวเขา แต่การแสดงพฤติกรรมแบบหญิงหรือชายนั้นเกิดจากการพัฒนาทางความคิดของเขาเอง โดยที่เขาคิดว่าเขาเป็นชายก็ควรทำในสิ่งที่ผู้ชายทำ หรือถ้าเป็นหญิงก็ควรแสดงพฤติกรรมแบบหญิง ซึ่งการกระทำเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นเพราะต้องการการเสริมแรงหรือรางวัลใด ๆ แต่ทำเพราะเขาต้องการทำเช่นนั้น (Kaplan and Sedney, 1980 : 188-191)

ในปัจจุบันยังมีการถกเถียงหรือสาเหตุการเป็นรักร่วมเพศอย่างไม่มีที่สิ้นสุด แต่ก็มีประเด็นที่สำคัญ ๆ ที่กล่าวว่าสาเหตุที่แท้จริงของการเป็นรักร่วมเพศอยู่ 3 ประเด็นคือการขาดดุลทางฮอร์โมน สิ่งแวดล้อม และครอบครัว

1. การขาดดุลทางด้านฮอร์โมน

การวิจัยก่อน ๆ มักจะกล่าวว่าการเป็นรักร่วมเพศเป็นผลอันเนื่องมาจากสัดส่วนที่ผิดปกติระหว่าง androgen (ซึ่งเป็นฮอร์โมนเพศชาย) และ estrogen (ซึ่งเป็น

ฮอร์โมนเพศหญิง) แต่การศึกษาพิจารณาต่อ ๆ มาไม่สามารถจะยืนยันข้อกล่าวเดิมได้ (Coleman and Broen, 1974 : 488)

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยคนที่ เป็นโรค Klinefelter's syndrome พบว่า ร่างกายมีฮอร์โมนเพศผิดปกติ ซึ่งเป็นเหตุให้คนป่วยเกิดความรู้สึกผิดเพี้ยนได้ หญิงอยาก เป็นชายหรือชายอยากเป็นหญิง แม้แต่ผู้หญิงที่ทานยาบางประเภทระหว่างตัวเองตั้งท้องนั้น ยาอาจไปทำปฏิกิริยาบางอย่างในร่างกาย จนเป็นผลทำให้ลูกกลายเป็นรักร่วมเพศได้เช่นกัน และคู่แฝดที่เกิดจากไข่ใบเดียวกัน ถ้าคนหนึ่งเป็นโฮโมเซ็กชวล อีกคนหนึ่งมี โอกาสเป็นด้วยได้ เพราะอุปนิสัยใจคอคู่แฝดไม่แตกต่างจากกัน แต่หากเป็นคู่แฝดที่เกิดจาก ไข่คนละใบแล้ว ถ้าคนหนึ่งเป็นอีกคนหนึ่งมักจะรอดตัวไป ไม่จำเป็นต้องเป็นด้วย อย่างไรก็ตาม กรณีนี้ยังมีข้อถกเถียงอยู่ค่อนข้างมาก และยังหาข้อสรุปไม่ได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว ถึงแม้ฮอร์โมนเป็นตัวการให้เกิดความสับสนทางเพศผัน แปรได้ แต่ก็ยังเป็นเบอร์เซ็นต์น้อยเมื่อเทียบกับปัจจัยอื่น

2. สิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมมีความหมายรวมถึงหลายอย่าง แต่ในที่นี้เราจะพูดถึงสิ่งแวดล้อม อื่น ๆ ที่ไม่ใช่การเลี้ยงดูหรือครอบครัวก่อน ส่วนเรื่องของครอบครัวนั้นจะกล่าวถึงโดย รายละเอียดในส่วนต่อไป

สิ่งแวดล้อมประการหนึ่งที่มีส่วนผลักดันให้คนมีพฤติกรรมรักร่วมเพศ คือ สถาบันที่แบ่งแยกชายหญิงออกจากกัน เช่น โรงเรียนประจำ คู่ หรือกองทัพ ซึ่งมีผลทำให้ บางคนหาทางออกในด้านความต้องการทางเพศด้วยการมีสัมพันธ์รักร่วมเพศ ในบางคนที่ ไม่มีพื้นฐานการเป็นรักร่วมเพศ เมื่อพ้นจากสภาพแวดล้อมเช่นนั้นก็กลับคืนเข้าสู่สภาพปกติ คือ มีความรักต่างเพศ แต่มีจำนวนไม่น้อยที่กลายเป็นรักร่วมเพศอย่างถาวร

สภาพสังคมอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดรักร่วมเพศได้ เช่น การเกิด บาร์เกย์ อันเป็นแหล่งชุมนุมรักร่วมเพศ และเป็นผลให้เกิดรักร่วมเพศมากขึ้น โดยเฉพาะ พวกที่เริ่มต้นจะใช้ชีวิตหนุ่มสาวของตน (ประพนธ์ สโรชมาน, 2524 : 170)

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพจิตใจของบุคคลด้วย คือ ในระยะวัยรุ่น จะรักสวย รักงาม อยากเป็นอิสระ อารมณ์รุนแรง และติดกลุ่มมากกว่าครอบครัว ในระยะ

นี้ร่างกายจะมีการพัฒนาอย่างมากเช่นกัน โดยเฉพาะบรรดาต่อมเพศซึ่งจะเริ่มทำหน้าที่ต่าง ๆ สืบเกิดได้จากลักษณะภายนอก คือ เด็กหญิงเริ่มมีหน้าอก ประจำเดือน ส่วนเด็กชายจะมีหนวดเครา เสียงแตก และประจำการสำคัญคือ มีความต้องการทางเพศสูง ด้วยเหตุนี้จึงนำไปสู่การมีสัมพันธ์กับเพศเดียวกันและเพศตรงข้ามได้ง่าย แล้วแต่ว่าเขาจะมีโอกาสในเพศใด และถ้าได้มีสัมพันธ์กับเพศเดียวกันแล้ว ไม่ว่าจะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม ความสัมพันธ์นั้นจะเป็นสิ่งตอกย้ำให้รักร่วมเพศฝังรากลึกยิ่งขึ้น

นอกจากประสบการณ์ทางเพศที่เป็นสิ่งตอกย้ำให้ฝังรากลึกด้านทัศนคติแล้ว สื่อมวลชนต่าง ๆ ก็มีส่วนในการตอกย้ำเช่นกัน เนื้อหานิตยสารหลายฉบับที่มีเรื่องเกี่ยวกับเกย์วางอวดโฉมอยู่ตามแผงหนังสือทั่วไป การประโคมข่าวของหนังสือพิมพ์บางฉบับ หรือวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อผลโฆษณากาพย์นตร์ ซึ่งมีคาราที่รู้จักอยู่ว่าเป็นเกย์และเลสเบียนอย่างเอิกเกริกซึ่งเปรียบเสมือนการชี้โพรงให้กระรอกกับเด็กวัยรุ่น เกย์และเลสเบียนไม่ใช่สิ่งที่เป็นไปอย่างโดด ๆ แต่เป็นผลผลิตอันซับซ้อนของสังคม ตั้งแต่หน่วยเล็กจนถึงหน่วยใหญ่และการผลิตนี้ก็ได้คู่กับคุณภาพอย่างที่มีนควรจะเป็น

3. ครอบครัว

ดังได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่า บัจจัยที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสาเหตุการเกิดรักร่วมเพศ ได้แก่ ภาวะทางร่างกายหรือฮอร์โมน สิ่งแวดล้อม และครอบครัว ซึ่งสองบัจจัยแรกได้กล่าวถึงโดยสังเขปแล้ว เหลือเพียงบัจจัยที่สาม คือ ครอบครัว ซึ่งเป็นบัจจัยสำคัญและได้รับการกล่าวขวัญจากผู้รู้ว่าเป็นสาเหตุอันแท้จริงของรักร่วมเพศ เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่สร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับมนุษย์ โดยทั่วไปครอบครัวจะเป็นตัวแทนการควบคุมทางสังคมที่สำคัญ ครอบครัวเป็นสถาบันเบื้องต้นที่หล่อหลอมพฤติกรรมตลอดจนอบรมสั่งสอนสมาชิกให้รู้และเคารพกฎเกณฑ์ บรรทัดฐานต่าง ๆ ของสังคม และควบคุมพฤติกรรมบางอย่างของมนุษย์ให้เป็นไปตามกำหนดของสังคม

ดร.เจ็คเกอลีน บรู๊คเกอร์ ได้ศึกษาพฤติกรรมรักร่วมเพศและได้สรุปแนวโน้มที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมรักร่วมเพศอันเป็นสาเหตุมาจากครอบครัวในลักษณะต่อไปนี้คือ (วันเพ็ญ บุญประกอบ, 2526 : 60)

3.1 ในด้านการเลี้ยงดูจะเป็นแบบปกป้องมากเกินไป ได้รับการทักท้วงมากเกินไปจากแม่ พ่อของเด็กมักจะดู เจ้าระเบียบและห่างเหินลูก ซึ่งจะมีผลต่อเด็กที่หัวอ่อนและยอมทำตามพ่อ ทำให้เด็กเกิดความเกรงกลัว และหันมาใกล้ชิดแม่

3.2 เด็กที่เติบโตมาในครอบครัวที่พ่อแม่มีบทบาทและบุคลิกไม่เหมาะสมกับเพศของตน เช่น พ่อทำงานบ้าน เลี้ยงดูลูก ให้แม่ไปทำงานนอกบ้าน

3.3 พ่อแม่ที่ต้องการให้ลูกเป็นเพศตรงข้าม เช่น พ่อแม่อยากได้ลูกเป็นผู้หญิง หรือแสดงท่าทีบ่งถึงความต้องการอยากได้ลูกผู้หญิง เด็กก็จะทำตัวให้เป็นเพศตรงข้ามเพื่อให้เป็นที่รักของพ่อแม่

3.4 เด็กที่ครอบครัวแตกแยก ไม่ได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวอาจจะมีปัญหาในการคบเพื่อน เด็กมักจะเสว้าแล้วก็มาพบกับผู้ที่ให้ความสุขแก่เขาและเสนอความสุขทางเพศจนทำให้เด็กพอใจ

3.5 การที่มารดาเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดลูกคนเดียวมากเกินไป ย่อมมีโอกาสทำให้ลูกชายเป็นรักร่วมเพศ กล่าวคือ เด็กในวัย 3-4 ปี โดยปกติย่อมมีความต้องการความอบอุ่นและความใกล้ชิดจากมารดา สิ่งนี้เป็นแรงเสริมในการพัฒนาความสนใจในเพศตรงข้าม ถ้ารักแม่มากเกินไปก็จะทำให้เกิดม่อติปล (Oedipus Complex) ซึ่งหมายถึงความต้องการของเด็กชายที่จะแข็งแรงกว่าพ่อและมีอำนาจเหนือพ่อเขาต้องการเป็นเจ้าของแม่ หรือความต้องการของเด็กผู้หญิงที่จะเด่นและดีกว่าแม่เพื่อให้พ่อรักเขาแทนแม่ ในการนี้ลูกชายยังมารดาส่งเสริมให้ลูกเรียกร้องสิ่งที่เขาพอใจได้จากการแสดงเป็นเจ้าของมารดา ก็จะก่อให้เกิดปัญหามากขึ้น เนื่องจากลูกชายมีความรู้สึกผูกพันกับมารดาทำให้เกิดความรู้สึกเป็นคู่แข่งหรืออยากทำร้ายหรือฆ่าบิดา เมื่อเด็กมีความรู้สึกแบบนี้ ก็เกิดความรู้สึกว่าบิดาจะกระทำตอบ ทำให้เกิดความกลัวบิดาอย่างไม่มีเหตุผล บุคคลที่เป็นรักร่วมเพศส่วนมากจะมีบิดาที่แสดงความเป็นศัตรูไม่ให้ความสนใจลูกไม่เกี่ยวข้องด้วย แสดงการดูหมิ่นและแสดงความโกรธกับลูกอย่างเห็นได้ชัด

การมีสภาพเป็นคู่แข่งกับบิดาทำให้เกิดความกลัว เพราะเด็กรู้ว่าบิดามีอำนาจเหนือกว่า เด็กจะเกิดความวิตกกังวล เพราะที่แท้จริงเด็กจะต้องการความปลอดภัยและการปกป้องคุ้มครองจากบิดา แต่กลับได้รับการปฏิเสธ ทำให้ขาดความอบอุ่นรักใคร่

ขาดความใกล้ชิดและตัวอย่างในการเลียนแบบเพื่อความเป็นชายของเขา

ลักษณะปัญหาที่เกี่ยวกับปมอติปัส เกิดจากทั้งบิดามารดาเป็นผู้ปล่อยปละละเลยลูก ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระหว่างบิดามารดาและลูก ไม่อยู่ในภาพที่ดี ย่อมทำให้ทัศนคติที่แตกต่างไปจากปกติคือ แทนที่จะมีความสนใจผู้หญิง กลับมีความกลัวเป็นเครื่องกีดขวาง การมีความสัมพันธ์กับเด็กผู้หญิงหรือผู้หญิง ขณะเดียวกันเกิดลักษณะขัดแย้งที่ต้องการพึ่งผู้ชายแต่ต้องการแข่งขันและเป็นศัตรูด้วย

ปมนี้หรืออีกนัยหนึ่งคือ ความรู้สึกเป็นศัตรูกับพ่อของเด็กชาย และกับแม่ของเด็กผู้หญิงจะเลือนหายไปเมื่ออายุ 6 ขวบ โดยเด็กจะหันกลับไปหาเพศเดียวกันกับตน และเลียนแบบฉบับของพ่อแม่ได้ถูกต้อง แต่หากเด็กไม่เป็นไปตามครรลองดังกล่าว ยังมีใจฝักใฝ่ในเพศเดียวกัน ย่อมเป็นกลางบอกเหตุว่าการบลูมฟิงเอกลักษณ์ทางเพศบกพร่องไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง (ผกา สัตยธรรม, 2516 : 3-6)

ซิกเกิลแมน (Seigelman 1982) ได้ศึกษาภูมิหลังเกี่ยวกับพ่อแม่ เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มรักร่วมเพศชายจำนวน 84 คน กับรักต่างเพศชายจำนวน 62 คน สอบถามความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก พบว่ามีความแตกต่างกันเล็กน้อยในภูมิหลังเกี่ยวกับพ่อแม่ของรักร่วมเพศชายและรักต่างเพศชาย และนิวคอมบ์ (Newcomb 1986 : 692) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของพ่อแม่ที่สนับสนุนให้เกิดพัฒนาการเป็นรักร่วมเพศและรักต่างเพศ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ รักต่างเพศชาย 106 คน รักต่างเพศหญิง 122 คน (อายุ 17 - 71 ปี) รักร่วมเพศชาย 34 คน รักร่วมเพศ 63 คน (อายุ 17 - 50 ปี) และรักเพศชาย 72 คน (อายุ 24 - 77 ปี) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ The Parent Characteristic Questionnaire ประเมินลักษณะบุคลิกภาพของพ่อแม่ 5 ลักษณะ เปรียบเทียบกันคือ สติปัญญา และความเป็นอิสระ ความผูกพัน ความอดทน และลักษณะก้าวร้าว ผลปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มในกลุ่มรักร่วมเพศชายและรักต่างเพศชาย อย่างไรก็ตามบุคลิกภาพของพ่อแม่มีผลกระทบต่อความเป็นรักร่วมเพศหญิงและรักเพศชาย

ผกา สัตยธรรม (2516) พบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของพวกรักต่างเพศชายดีกว่าพวกรักร่วมเพศ กล่าวคือ รักต่างเพศชายได้รับความรักความเอาใจใส่จากพ่อแม่เป็นอย่างดี มีการเลียนแบบจากพ่อแม่ และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพี่น้อง ส่วนรักร่วมเพศชายจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดแม่แต่ห่างเหินจากพ่อ รู้สึกว่าพ่อให้ความอบอุ่นรักใคร่ต่อตนเองน้อยกว่าพี่น้อง ไม่สนใจในการเลียนแบบพ่อนัก และไม่ค่อยมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับพี่ชายและน้องชาย แต่มีความใกล้ชิดพี่สาวและน้องสาว นอกจากนี้ในกลุ่มรักต่างเพศกล่าวว่า ในครอบครัวมีอิสระและเสรีภาพมากกว่า พ่อแม่มีเวลาอยู่กับลูกมากกว่าไม่ค่อยมีปัญหาในครอบครัว พ่อเป็นฝ่ายมีอำนาจปกครองบ้าน ส่วนกลุ่มรักร่วมเพศ กล่าวถึงสภาพครอบครัวที่ค่อนข้างมีความยุ่งยาก พ่อแม่มักใช้เวลาว่างอยู่กับลูกน้อยมาก แม่เป็นผู้มีอำนาจและเป็นใหญ่ในครอบครัว

ทิศ ไชติวัฒนตระกูล (2526) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติทางเพศและลักษณะภายในครอบครัวของรักร่วมเพศชาย และรักต่างเพศชาย กลุ่มละ 50 คน โดยการสัมภาษณ์และทดสอบบุคลิกภาพโดยใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา D-A-P (Draw-A-Person Test) รักร่วมเพศชายได้รับการเลี้ยงดูจากแม่ ลักษณะเรียงตามลำดับ คือ ให้ความรักความอบอุ่นดี ตามใจจนเกินไป ปกป้องทะนุถนอมจนเกินไป อบรมสั่งสอนไม่เสนอต้นเสมอปลาย ส่วนในรักต่างเพศคือ ให้ความรักความอบอุ่นดี เข้มงวดเกินไป และตามใจจนเกินไป รักร่วมเพศชายได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อร้อยละสูงสุดคือ ให้ความรักความอบอุ่นดี ต่ำสุดคือ หาเรื่องลงโทษทั้งผิดและไม่ผิด และอบรมสั่งสอนอย่างไม่เสมอต้นเสมอปลาย ส่วนรักต่างเพศ ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อร้อยละสูงสุดคือ ให้ความรักความอบอุ่นดี ต่ำสุดคือ ตามใจจนเกินไป ปล่อยปละละทิ้งเกินไป และปกป้องทะนุถนอมจนเกินไป

วันเพ็ญ บุญประกอบ (2526) ได้สรุปถึงแนวโน้มที่ก่อให้เกิดรักร่วมเพศ

1. ในด้านการอบรมเลี้ยงดูจะเป็นแบบปกป้องลูกมากเกินไป ได้รับการทะนุถนอมจากแม่มากเกินไป แต่พ่อมักจะดุ เจ้าระเบียบและห่างเหินลูก ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความเกรงกลัวและหันมาใกล้ชิดแม่

2. เด็กที่เติบโตมาในครอบครัวที่พ่อแม่มีบทบาทและบุคลิกไม่เหมาะสมกับเพศของตน
3. เกิดจากทัศนคติในการอบรมเลี้ยงดู ต้องการให้ลูกเป็นเพศตรงข้ามในลูกชายก็จะปฏิบัติและอบรมเลี้ยงดูแบบหญิง ในผู้หญิงก็จะเลี้ยงดูแบบชาย
4. เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ
5. เด็กที่ครอบครัวแตกแยก ไม่ได้ได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว

พรศักดิ์ ทะละกัญ, ดวงมัลย์ เร็กสำราญ และวันชัย ไชยสิทธิ์ (2520) ก็ได้ศึกษาครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กกับปัญหารักร่วมเพศเช่นเดียวกัน โดยเน้นถึงลักษณะเฉพาะของครอบครัว และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คนใช้รักร่วมเพศชาย 39 คน รักร่วมเพศหญิง 6 คน ผลปรากฏว่า

1. ในเรื่องสถานภาพของครอบครัว พบว่า ในรักร่วมเพศชาย พ่อเสียชีวิตสูงถึง 42% รองลงมาคือ พ่อแม่อยู่ด้วยกัน สำหรับรักร่วมเพศหญิงพ่อแม่อยู่ด้วยกันมากที่สุด 33% รองลงมาคือ พ่อแม่หย่ากัน แยกจากพ่อแม่ พ่อหรือแม่เสียชีวิต 17% จะเห็นว่า รักร่วมเพศชายนั้นขาดพ่อถึง 42% การขาดพ่อทำให้แม่เอาใจใส่ ปกป้องลูกมากเกินไป ลูกชายจึงหันมาเลียนแบบแม่

2. ความรู้สึกที่มีต่อพ่อแม่ มีแนวโน้มรักและสนิทสนมกับแม่มากกว่า ในขณะที่เดียวกัน ทั้งรักร่วมเพศชายและหญิงจะเกลียดและไม่ศรัทธาพ่อด้วย

3. เกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ในวัยเด็ก พบว่า รักร่วมเพศชายนอนกับแม่จนโต 18% หรือไม่กินนอนกับแม่แล้วแยกไปนอนกับพี่สาว 18% นอนรวมกับพ่อแม่พี่น้องจนโต 12% หรือนอนกับพี่สาว น้องสาวจนโต 12% ไม่พบว่านอนกับพี่ชายหรือน้องชายจนโตเลย

4. ในเรื่องการแต่งตัวก็เช่นเดียวกัน พบว่ารักร่วมเพศชายได้เห็นการแต่งกายของแม่ประจำ 33% และเห็นทั้งของแม่และพี่สาว 18% ไม่ทราบ 36% จึงเป็นเหตุผลที่ต่อเนื่องกันว่า เมื่อนอนรวมกับแม่หรือพี่สาวก็มีโอกาสเห็นการแต่งตัวผลิตเปลี่ยนเสื้อผ้า จนกลายเป็นเรื่องธรรมดาจนทำให้ไม่มีอารมณ์ทางเพศกับต่างเพศไปในที่สุด

จาวรรรณ กัณหะนิตย์ (2531) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับ

สื่อมวลชนกับทัศนคติต่อเรื่องรักร่วมเพศของนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติในทางลบต่อเรื่องรักร่วมเพศ ตามความคิดเห็นของนักศึกษา รักร่วมเพศเกิดจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการคือ สภาพทางครอบครัว ตัวบุคคล สังคมและสภาพแวดล้อม รักร่วมเพศจะส่งผลให้บุคคลมีปัญหาในการดำเนินชีวิตและปัญหาทางด้านจิตใจทำให้สังคมและวัฒนธรรมเสื่อมลง ตลอดจนเกิดความสับสนและปัญหาต่างๆ ทางสังคม การป้องกันแก้ไขควรจะเริ่มตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสมในครอบครัว การให้ความรู้เกี่ยวกับรักร่วมเพศและควบคุมการเผยแพร่เรื่องราวรักร่วมเพศหรือบุคคลรักร่วมเพศทางสื่อมวลชน ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไข สภาพแวดล้อมและสังคมให้ดีขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแปลงเพศ

เนื่องจากยังไม่เคยมีผู้ทำการศึกษาหรือทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการแปลงเพศมาก่อน ข้อมูลที่จะเป็นแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการแปลงเพศนั้น ผู้วิจัยได้มาจากการสัมภาษณ์นายแพทย์ ผู้ทำการผ่าตัดแปลงเพศและจากตัวผู้เข้ารับการผ่าตัดแปลงเพศ นอกจากนี้ได้บันทึกจากสื่อต่าง ๆ อาทิ จากรายการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ จากนิตยสาร ซึ่งได้รวบรวมเป็นข้อมูลในเบื้องต้นดังนี้

ความหมายของการแปลงเพศ

การแปลงเพศ คือ การที่ชายหรือหญิงเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศจากชายไปเป็นหญิงหรือจากหญิงไปเป็นชาย โดยที่อวัยวะเพศที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงใหม่นี้จะมีความใกล้เคียงกับอวัยวะเพศที่ต้องจะเปลี่ยนเพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ในระบบการทำให้เกิดการตั้งครรภ์หรือมีบุตรนั้น ไม่สามารถทำได้ (ศิริชัย จินดาภิรักษ์, 2538)

โดยมากการแปลงเพศมักจะมีผู้เข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเพศจากชายไปเป็นหญิงมากกว่าจากหญิงไปเป็นชาย โดยเทียบอัตราร้อยละแล้วจากชายไปเป็นหญิงมีจำนวน 99% จากหญิงไปเป็นชายมีเพียง 1% เท่านั้น สาเหตุที่การแปลงเพศจากหญิงไปเป็นชายมี

จำนวนน้อยเนื่องจากขั้นตอนในการผ่าตัดนั้นทำได้ยาก และเมื่อทำเสร็จแล้วจะมีความสมบูรณ์น้อยกว่าการผ่าตัดจากชายไปเป็นหญิง

การแปลงเพศจากชายเป็นหญิงนั้น จะมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ที่จะเข้ารับการผ่าตัดจะต้องเข้าพบจิตแพทย์เพื่อให้จิตแพทย์เป็นผู้รับรองผู้ที่มีจิตใจพร้อมที่จะเป็นผู้หญิง จึงจะได้รับการรับรองให้เข้ารับการผ่าตัดแปลงเพศได้ (สุวิศณา อารีพัทตร์, 2538)
2. ก่อนเข้าทำการผ่าตัด 3 วัน จะต้องทำความสะอาดอวัยวะเพศด้วยน้ำยาที่แพทย์สั่งให้แล้ว โทณชนบริเวณอวัยวะเพศออกให้หมด
3. เมื่อถึงวันผ่าตัด นายแพทย์ผู้ทำการผ่าตัดจะจัดยาเข้าบริเวณกระดูกสันหลัง เพื่อให้ส่วนที่ต่ำกว่าระดับเอวหมดความรู้สึก แต่ในบางรายจะทำการวางยาสลบให้หมดความรู้สึก
4. เริ่มทำการผ่าตัดโดยเริ่มทำการผ่าตัดอวัยวะเพศ แล้วคว้านเอาเนื้อด้านในออกเหลือหนังเก็บไว้ และเหลือเนื้อตรงบริเวณปลายอวัยวะเพศซึ่งเป็นจุดรวมของประสาทที่รับความรู้สึกของการถูกกระตุ้นเพื่อโดนเสียดสีเอาไว้เพื่อใช้เป็นเม็ดละมุด
5. ตัดลูกอัณฑะทิ้ง เหลือหนังหุ้มลูกอัณฑะบางส่วนเอาไว้
6. เจาะช่องท้องระหว่างทวารหนักกับท่อน้ำสวาระให้เกิดเป็นโพรง
7. พลิกหนังหุ้มอวัยวะเพศที่เหลือพร้อมกับหนังลูกอัณฑะเข้าไปในช่องที่เจาะเอาไว้ แล้วใช้แท่งพลาสติกที่มีขนาดเท่ากับอวัยวะเพศของผู้เข้ารับการผ่าตัด ยัดเข้าไปเพื่อกำหนดความลึกของอวัยวะเพศ ดังนั้นความลึกของอวัยวะเพศจะขึ้นอยู่กับขนาดความยาวของอวัยวะเพศเดิมของผู้เข้ารับการผ่าตัด
8. นำเนื้อตรงบริเวณปลายอวัยวะเพศที่เหลือมาทำเป็นเม็ดละมุด เพื่อสร้างความรู้สึกทางเพศในขณะร่วมเพศ
9. เมื่อตกแต่งเสร็จ แพทย์จะปิดบาดแผลด้วยผ้าพันแผล โดยสอดแท่งที่เรียกว่า ไม เออไว้ในห้องของอวัยวะเพศที่สร้างขึ้น ผู้เข้ารับการผ่าตัดแปลงเพศจะต้องนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลที่เข้ารับทำการผ่าตัดไม่น้อยกว่า 1 อาทิตย์

10. หลังจากที่กลับบ้านได้ ผู้เข้ารับการผ่าตัดแปลงเพศ จะต้องนำ โม่ สอดเข้าไปในอวัยวะเพศทุกวัน วันละ 2-3 ครั้ง ครั้งละไม่ต่ำกว่า 10 นาที เพื่อเป็นการป้องกันการตีบตันของช่องที่เปรียบเสมือนช่องคลอด

ในการผ่าตัดแปลงเพศนี้ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนกลับมาให้เป็นอวัยวะเพศเดิมได้อีก แต่สามารถดัดแปลงอวัยวะเพศใหม่ให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ ในบางรายสามารถที่จะถึงจุดสุดยอดได้ขณะมีเพศสัมพันธ์ แต่ก็มีจำนวนมากที่ไม่สามารถถึงจุดสุดยอดขณะมีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากแพทย์ผู้ทำการผ่าตัดไม่มีความเชี่ยวชาญพอ

ปัจจุบันในประเทศไทย มีแพทย์ผู้มีความเชี่ยวชาญในการผ่าตัดแปลงเพศที่ได้รับ ความนิยมนอกจากกลุ่มชายรักร่วมเพศที่จะทำการผ่าตัดแปลงเพศอยู่ 3 คน คือ

1. นายแพทย์ บรีชา เตียวทรานนท์
2. นายแพทย์ ศิริชัย จินดารักษ์
3. นายแพทย์ ไพบูลย์ จิตประไพ

ค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดแปลงเพศอยู่ระหว่าง 35,000 บาท ถึง 75,000 บาท ขึ้นอยู่กับฝีมือของนายแพทย์ที่จะทำการผ่าตัดและโรงพยาบาลที่นอนพักรักษาตัวหลังผ่าตัดแปลงเพศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย